

Raport referencyjny do modułu/przedmiotu:

Spółeczna Odpowiedzialność Biznesu w kontekście zrównoważonego rozwoju

Opracował:
dr Grzegorz Gawron

Katowice 2015

UNIwersytet ŚLĄSKI w Katowicach
ul. Bankowa 12, 40-007 Katowice
www.us.edu.pl

POLITECHNIKA ŚLĄSKA, Wydział Elektryczny
ul. Bolesława Krzywoustego 2, 44-100 Gliwice
www.elekt.polsl.pl

Wstęp

Wszelkie próby dokonania hermetycznej delimitacji środowisk, grup czy podmiotów, których określona działalność determinować będzie rozwój społeczeństwa prosumenckiego zdają się być bezzasadne z uwagi na wielowymiarowość i złożoność tej problematyki. Można jednak pokusić się o wskazanie kluczowych aktorów, których konkretne zaangażowanie ma decydujący wpływ na tworzenie się tego typu społeczeństwa. Obok samych obywateli nabywających stopniowego przekonania i umiejętności do bycia „prosumentem” istotną rolę odgrywa tutaj szeroko rozumiane środowisko biznesowe. Można nawet pokusić się o stwierdzenie, że rola ta wielokrotnie nabywa charakteru „prometejskiego” ponieważ to biznes w znacznym stopniu kształtuje świadomość konsumentów oraz wyzwala (pobudza) w nich skłonność do podejmowania określonych pomyłek.

Dlatego pełne zrozumienie, a tym bardziej podjęcie starań nad rozwojem i wdrażaniem koncepcji społeczeństwa prosumenckiego wymaga bezwzględnego odwołania do idei społecznej odpowiedzialności biznesu i zrównoważonego rozwoju, których założenia stanowią istotną kompilację teoretyczno-praktycznych rozwiązań.

Treść merytoryczna

W rodzimej i międzynarodowej retoryce dotyczącej ról i postaw współczesnego biznesu, silne są głosy przekonujące, że przyszłość społeczeństwa będzie coraz bardziej kształtowana przez codzienne decyzje menedżerów. Organizacje gospodarcze są bowiem źródłem silnego oddziaływania na jednostki, a co za tym idzie wpływu na światopoglądową ewolucję społeczeństw. Dlatego właśnie zakres odpowiedzialności powinien być proporcjonalny do zakresu władzy. A skoro władza biznesu sięga coraz dalej, to i jego odpowiedzialność za zachodzące zmiany powinna być daleko większa niż dotychczas przypisywana.

Kwestie te powiązane są jednoznacznie z ideą zrównoważonego rozwoju, której koncepty teoretyczne stanowią próbą udzielenia odpowiedzi na zespół zagrożeń, które w latach sześćdziesiątych XX wieku dostrzegano przede wszystkim w przewidywanym, wysokim wzroście demograficznym, szybkim zużywaniu zasobów naturalnych, narastającym zanieczyszczeniu środowiska, niezaspokajaniu podstawowych potrzeb coraz większej grupy ludzi oraz głębokiej destabilizacji systemów przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych¹. W swoim ogólnym ujęciu teoria ta opiera się na trzech podstawowych założeniach o charakterze postulatycznym. Po pierwsze, zakłada równoczesny i sprzężony rozwój trzech systemów: ekologicznego, gospodarczego i społecznego. Podstawa przyjmowania takiej optyki jest przekonanie, że niezależny rozwój pojedynczego systemu może przynosić szkody innemu. Stąd też postulat integracji polityki socjalnej, gospodarczej i ekologicznej, czyli porzucenie

¹Por.: G. Zabłocki: *Rozwój zrównoważony. Idee, efekty, kontrowersje*. Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2002, s. 13.

tzn. polityki sektorowej. Drugim aspektem jest uwzględnienie w dokonywanych szacunkach dobrobytu następnych pokoleń. Trzeci natomiast, zakłada globalność perspektywy, czyli nakaz przyjęcia w analizach zasobów całej planety i rozwoju sytuacji na wszystkich kontynentach².

Konieczne jest zatem jasne określenie poziomu i zakresu odpowiedzialności, jaką przyjmować ma na siebie współczesny sektor biznesowy. Za odpowiedź na tak zgłaszane zapotrzebowanie uznawana jest koncepcja społecznej odpowiedzialności biznesu (Corporate Social Responsibility). Najczęściej rozumiana jest ona jako sposób prowadzenia przedsiębiorstwa zakładający budowanie trwałych, pozytywnych relacji z jego otoczeniem społecznym i przyrodniczym, służących osiągnięciu dobrych wyników finansowych oraz podejmowanie działań pozwalających na rozwiązywanie problemów i zaspakajanie potrzeb osób i grup związanych z funkcjonowaniem tego przedsiębiorstwa. To postawa zakładająca podejmowanie dialogu społecznego i współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, których celem jest zwiększenie pozytywnego wkładu firmy oraz minimalizowanie jej negatywnych wpływów na rozwój społeczeństwa i ochronę środowiska naturalnego.

Dokonując powiązania zagadnień problemowych obydwu konceptów w odniesieniu do potrzeb kształtowania świadomości prosumenckiej opracowany został program zajęć obejmujący następujące zagadnienia:

1. Współczesność dla przyszłości - ponowoczesne oblicza nowoczesności;
2. Ludzie, planeta, zysk – paradygmat zrównoważonego rozwoju;
3. Biznes na drodze do społecznej odpowiedzialności;
4. Odpowiedzialność biznesu – różnorodność interpretacji;
5. CSR – źródła, koncepcje, modele;
6. *Stakeholders* – beneficjenci społecznej odpowiedzialności;
7. Typy i standardy działań społecznie odpowiedzialnych;
8. Strategiczne podejście do CSR;
9. Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw – czy i komu to się opłaca;
10. Oblicza społecznej odpowiedzialności biznesu – różnorodność postaw w ujęciu teoretycznym;

Opis uzyskanych kompetencji w ramach przedmiotu

W ramach przygotowanego kursu słuchacze zdobędą wiedzę z zakresu źródeł, koncepcji i wybranych modeli teoretycznych oraz ram pojęciowych idei społecznej odpowiedzialności biznesu (Corporate Social Responsibility) i zrównoważonego rozwoju.

²Por.: M. Strumińska: Etyka biocentryczna i antropocentryczna z perspektywy zrównoważonego rozwoju. [w:] *Prakseologia*, nr 144/2004, s. 169-170.

Studenci poznają modelowe ujęcia koncepcji CSR oraz zrównoważonego rozwoju, znajdujące praktyczne zastosowanie w działaniach biznesowych. Słuchacze posiadają również wiedzę dotyczącą typów i standardów działań społecznie odpowiedzialnych w kontekście zrównoważonego rozwoju.

Dzięki zdobytej wiedzy słuchacze będą potrafili określić zakres modelowych działań służących praktycznemu wdrażaniu idei CSR i zrównoważonego rozwoju w kontekście wybranych płaszczyzn aktywności biznesowych oraz powiązanych z nimi grup interesariuszy.

Słuchacze zdobędą także umiejętność identyfikacji i analizy podejmowanych praktyk biznesowych w omawianym zakresie ze szczególnym uwzględnieniem obowiązujących standardów krajowych i międzynarodowych.

Udział w zajęciach pozwoli na zdobycie określonych kompetencji społecznych, które obejmować będą między innymi nabycie świadomości ważności idei CSR i zrównoważonego rozwoju w kontekście jakości współczesnych praktyk biznesowych i konsumenckich.

Dzięki temu studenci powinni wykazywać gotowość do uczestnictwa w projektach i przedsięwzięciach służących kształtowaniu świadomości społecznej z zakresu CSR i zrównoważonego rozwoju;

Literatura

Literatura obowiązkowa:

1. Gawron G.: Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw (CSR) – źródła, koncepcje, modele [w:] Humanizacja Pracy, nr 2(272), Wydawnictwo Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowskiego w Płocku, Płock 2013;
2. Gawron G.: Biznes na drodze do społecznej odpowiedzialności, [w:] Humanizacja Pracy, nr 1(271), Wydawnictwo Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowskiego w Płocku, Płock 2013;
3. Gawron G.: Praktyczna implementacja założeń idei społecznej odpowiedzialności biznesu w lokalnej perspektywie wybranych powiatów województwa śląskiego, [w:] Humanizacja Pracy, nr 5(259), Wydawnictwo Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowskiego w Płocku, Płock 2011;
4. Gawron G.: Stakeholders – otoczenie biznesu w kontekście idei społecznej odpowiedzialności. Próba delimitacji teoretycznej, [w:] Humanizacja Pracy, nr 6(258), Wydawnictwo Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowskiego w Płocku, Płock 2010;
5. Adamczyk J.: Koncepcja zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu przedsiębiorstwem. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 2001;
6. Laszlo Ch.: Firma zrównoważonego rozwoju. Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa 2008;

Literatura uzupełniająca:

1. Rok B. (red.): Więcej niż zysk. Programy, strategie, standardy. Forum Odpowiedzialnego Biznesu. Warszawa 2001.
2. Rok B.: Odpowiedzialny biznes w nieodpowiedzialnym świecie. Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Warszawa 2004;